

est volitus. Antecedens probatur, tum quia Deus per illam permissionem negat homini congruum auxilium, licet det sufficiens: ergo si vult talem negationem, vult negationem nostri liberi consensus ad bonum, quod est impossibile, cum Deus præcipiat illum: ergo non vult ejus negationem. Tum quia alias nos possemus velle, et desiderare illam permissionem, et negationem auxilii, si quidem possumus desiderare, et petere omnes effectus prædestinationis, et saltem sub motivo pœnitentiæ aut humilitatis possemus velle illam carentiam auxilii: si enim Deus sub illo motivo eam vult, etiam nos possumus sic velle, sicut Deus; et sic faceremus seu vellemus malè ut eveniant bona.

Confirmatur, quia pœnitentia non est bonum amabile absolute, sed supposita culpa, sicut nec medicina nisi supposita infirmitate, et impudens esset qui ex primaria intentione, ista vellet, et inde moveretur ad volendum infirmitatem propter medicinam. Unde D. Thomas III p. q. LXI, absolute docet non esse futura Sacramenta in statu innocentie, quia sunt medicinæ, et tunc non erant futuri morbi; nec admittit quod tunc ad ostensionem excellentie Sacramentorum futura essent Sacramenta: hoc enim præposterum videtur, quod ea quæ in remedium sunt instituta malorum, propter eorum excellentiam in finem assumantur, et ad hoc permittantur mala: nihil enim excellentius est, et melius ipsa incarnatione, et tamen non est decretata, nisi supposito, et præviso peccato, non ejus excellentia prius est intenta, et deinde malum permissum propterea. Denique, voluntas pœnitentiæ est voluntas destruendi peccatum; et sic convenienter ponitur præviso peccato, non ante, cum non possit

cadere pœnitentia, nisi super ipsum peccatum, quod debet destruere. Voluntas autem ostendendi excellentiam pœnitentiæ, et ob hoc permittendi peccatum, est virtualiter voluntas ponendi peccatum, quia voluntas finis est virtualiter voluntas mediorum, et est magnum inconueniens Deum propter aliquem finem obligari ad ponendum peccatum, etiam permissive. Sicut qui videt hominem jam inclinatum ad peccatum, non male facit si consulat minus peccatum, tunc enim solum id permittit: si vero non inclinatum persuadeat ad peccatum aliquid, peccat, et non solum permittit. Idem ergo erit in Deo, si ad ponendam pœnitentiam velit peccatum poni, secus vero si supposito jam peccato velit pœnitentiam in remedium.

XXIX. Respondetur negando antecedens. Ad primam probationem dicitur Deum velle negationem auxilii efficacis seu congrui, quando vult suspendere illud: hoc enim est permittere, nec tamen vult negationem consensus boni in nobis consecutam ex tali negatione, quia hoc est peccatum, et peccatum Deus non vult, etiamsi velit permissionem, et denegationem auxilii. Et hoc ideo, quia negatio consensus non est peccatum in quantum sequitur ex denegatione auxilii præcise, sed in quantum sequitur voluntarie ex voluntate nostra ut deficiente. Unde bene stat carentiam auxilii esse per se volitam a Deo, et tamen negationem consensus boni ut voluntariam ex nobis non esse volitam a Deo, quia ut sit voluntaria, et culpabilis intervenit alia causa, quæ non est a Deo scilicet voluntas nostra ut deficiens; et sic quia non est illud peccatum ex illo quod præcise est a Deo, sed ex interventu alterius causæ, permissio est volita, et peccatum non est volitum, licet posita permissio-

ne sequatur, sed non ex illa, sed ex voluntate deficiente, sicut descensus lapidis non est ex ablatione columnæ, sed illa ablata est ex gravitate.

Ad secundam probationem dicitur, quod nos neque permissionem peccati, neque concursum ipsum ad materiale entitatem peccati (quem omnino constat ex Deo esse) possumus petere aut desiderare a Deo, bene tamen ordinationem, quæ ex misericordia fit de peccatis nostris ad bonum nostrum, et gloriam suam, et hoc est desiderare effectum prædestinationis sub formalitate ratione, qua effectus ejus est. Itaque postquam præsupponitur peccatum, possumus nos desiderare ordinationem ejus ad bonum nostrum, sed antequam sit, desiderare, et petere permissionem ejus, aut concursum ad materiale illius, etiam sub intuitu ordinationis divinæ ad majus bonum, non possumus. Deus autem etiam ante executionem peccati potest velle, et intendere ejus permissionem ex aliquo fine, sive gloriæ suæ, sive boni nostri. Disparitas est, quia quantumcumque voluntas nostra velit carentiam divini auxilii, etiam sub intuitu ordinationis divinæ ad bonum nostrum, non potest relinquere quod sequatur defectus peccati media altera voluntate, cum ipsamet sit voluntas deficiens ex se, si a Deo suspendatur, et subtrahatur auxilium. Quare idem est desiderare seu petere pro se carentiam gratiæ seu derelictionem divinam, ac petere defectum suum, cum petat illam derelictionem, et desideret ut proveniat sibi, et sic defectus secutus non proveniat media alia voluntate, ut per hoc posset ista voluntas sic petens, et desiderans carentiam auxilii, non petere, nec desiderare ipsum defectum ex tali carentia sequendum in se, et ex se; sed quasi ex alia voluntate, si qui-

dem ipsamet est, et non alia, quæ defectura est, posita illa carentia auxilii. At vero Deus solum vult suspensionem, et omissionem auxilii sui; ex quo tamen voluntarius defectus non sequitur, nisi mediante alia voluntate distincta a se, scilicet creata, quæ deficiente illius radix est. Unde quia distincta voluntas intervenit ad defectum, et peccatum, quæ posita permissione Dei labitur, potest Deus procurare, et velle permissionem propter fines sibi cognitos, et ad gloriam suam pertinentes, non volito defectu peccati ex nobis secuto. Nostra vero voluntas cum sit ipsamet, quæ posita tali permissione defectura est, idem est desiderare, seu petere pro se carentiam auxilii, et derelictionem Dei, ac petere ipsum suum defectum, quia iste defectus non per aliam voluntatem sequetur ex tali derelictione, sed per ipsamet, quæ deseri vult, et petit.

XXX. Ad confirmationem respondetur non esse præposterum aliquando velle aliquam medicinam, non directe ob motivum remedii, sed ad ostensionem excellentiæ, et virtutis ejus, licet de facto illa ostensio non possit fieri, nisi remedium adhibendo malo permissio, et tunc permissio se habet ut medium ad ostendendam vim illius remedii, ut exemplis supra ostensum est.

XXXI. Quod vero affertur de Sacramentis, quæ non essent futura in statu innocentie, etiam ad ostensionem excellentiæ eorum, dico ita quidem esse, quia cum ille status non comperetur secum morbos, alias status innocentie non remaneret, consequenter neque ad ostendendum vim Sacramentorum permitti poterant peccata, quia statum destruerent; et sic intra illum remedium illud ostendi non poterat.

Quod vero additur de incarnatio-

ne, quæ non fuit decretata in ostensionem excellentiæ suæ, ut propter illam permitteretur lapsus hominis, sed potius in remedium peccati jam præsuppositi, et executi, respondeatur utroque quidem modo fieri potuisse, et ut ostenderet Deus divitias misericordiæ suæ in illo opere gloriæ suæ, redimendo nos; et in remedium peccati jam facti destinando Filium suum ut veniret salvos facere nos, et utroque modo salvatur, quod ex vi talis decreti non veniret Christus nisi stante peccato, quia utraque modo veniebat ut redemptor, et ad redimendum necessario debebat respicere permissionem peccati, sive ut illius excellentiam ostenderet, sive ut ipsam in remedium decerneret. Sed tamen de facto videtur Deum ex motivo remedii peccati jam prævisi, et præsuppositi voluisse incarnationem, et non primo, et per se ex motivo ostendendi excellentiam ipsius, quia in hoc non possumus judicare de divinis decretis prout de facto sunt, nisi quatenus ipse Deus dignatur nobis revelare per Spiritum suum. Nobis autem revelavit, quod: « Propter nos homines, et propter nostram salutem incarnatus est; quod venit peccatores salvos facere; quod commendat charitatem suam; quod cum essemus peccatores pro nobis mortuus est; et cum essemus mortui in delictis convivificat nos. » Quæ omnia supponunt peccata nostra præcessisse incarnationem, non subsequi. Et quia magis charitas, et pietas Dei commendabatur in hoc quod cum essemus jam in peccatis, et peccatum ipsum præsupponebatur regnans in nobis, Deus voluit incarnari, quam in hoc quod in ostensionem excellentiæ illius mysterii veniret in mundum, potius elegit prius motivum quam secundum, quod magis ad charitatem ostendendam conducebat; quamvis

etiam supposito hoc remedio voluerit Deus ipsius mysterii excellentiam ostendere, et in caput omnium Christum destinare, cui creatura omnis subiceretur; de quo latius tertia parte dicturi sumus.

Sed unde, inquires, habemus quod de facto Deus voluerit pœnitentiam hominibus decernere in ostensionem excellentiæ talis virtutis, ut inde moveretur ad permittendum peccata in electis suis; non autem solum ex motivo remedii de peccato jam prævisi, et præsupposito, sicut voluit ipsam redemptionem Christi?

Respondetur id constare, tum quia Ecclesia ex Scripturis edocta dicit, quod: *Deus omnipotentiam suam parcendo maxime, et miserando manifestat*; id autem videtur Deus intendere de manifestatione suæ omnipotentiae, ubi maxime manifestatur; tum quia Scriptura specialiter dicit Deum in remissione peccatorum intendere exaltationem suam, et propter pœnitentiam peccata dissimulare, ut Isai, III: *Propterea expectat Dominus ut misereatur vestri, et ideo exaltabitur parcens vobis*: ergo parcere, et miseri est finis intentus a Deo, quod sine pœnitentia non fit, et idem est Deum remissionem peccatorum dare ac pœnitentiam in adultis. Et Sapient. XI: *Misereris omnium, quia omnia potes, et dissimulas peccata hominum propter pœnitentiam*; ubi ly propter in proprio et riguroso sensu dicit causam finalem, si autem pœnitentia est finis dissimulandi peccata, cur non et permittendi? Sicut enim dissimulatio est suspensio vindictæ, ita permissio suspensio auxilii. Tum denique hoc idem deducitur ex locis supra allatis ex Scriptura, et Augustino aliisque patribus, quibus ostendimus Deum permittere peccata propter bonum hominis aliquando, sive hoc bonum sit humi-

liatio, sive conversio; ergo licet aliquando veli pœnitentiam in remedium, et supposito ac præviso peccato, tamen non est inconveniens quod aliquando propter ipsam conversionem, et humiliationem hominis velit talem permissionem, ut ostendat divitias misericordiæ suæ in parcendo, et excellentiam pœnitentiæ in reparando.

XXXII. Ad id quod ultimo dicitur in argumento, quod voluntas ostendendi excellentiam pœnitentiæ est virtualiter voluntas permittendi peccata, concedimus. Cum vero dicitur esse inconveniens, quod Deus ex amore alicujus finis obligetur permittere peccatum loquendo de obligatione, ex suppositione alicujus finis, non simpliciter, hoc omnino falsum est; quia ad Deum, ut ad supremum gubernatorem pertinet permittere aliquando mala, et talis permissio clarum est quod debet esse ex aliquo fine: in quocumque autem fine simile argumentum fieri potest, quomodo Deus obligatur ex suppositione talis finis permittere peccatum: ergo vel nunquam permittet aliquid malum, et tunc male gubernabit, vel ex aliquo fine obligabitur ad permittendum. Quod si ex aliquo fine, cur non ex humiliatione, et conversione hominis? Exemplum illud de consulente minus malum homini jam determinato ad majus malum, vel consulente illud homini non determinato, non est ad rem, quia in præsentia non agitur de influenza morali, qualis est consultatio, quæ in uno casu respectu hominis jam determinati ad majus peccatum justificatur, non respectu ejus qui nondum est determinatus. Sed agimus de suspensione influxus, et denegatione auxilii divini, quod universaliter respectu omnium peccantium assignari debet (alias non peccarent) sive deter-

minati sint alias, sive non. Et respectu cujuscumque fit illa permissio Dei, ex aliquo fine fieri debet, et talis finis non repugnat quod sit pœnitentia, quia ex hoc non obligatur Deus majorem influxum, aut volitionem habere in peccatum, quam permissionem.

DISPUTATIO X.

DE REPROBATIONE.

ARTICULUS I.

Quid sit reprobatio, et quot modis accipiatur?

I. Non est certa, et constans apud omnes reprobationis acceptio, sed juxta varias sententias, quæ circa effectus, causasque reprobationis versantur, accommodari etiam solet reprobationis nomen, et acceptio ab auctoribus. Et hoc præcipue ex eo juvatur, quia reprobatio non unico, et simplici actu consummatur, sed multos includit, tum ex parte voluntatis, tum ex parte intellectus, et quæ eorum principaliter reprobatio sit, non facile liquet. Videntur tamen convenire omnes in hoc, quod nomine reprobationis intelligunt specialem aliquem actum dispositionis, et decreti divini oppositum prædestinationi, ita quod ille non est actus communis reprobo, et prædestinato, nec ad prædestinationem, seu salutem alicujus pertinet, sed specialiter erga eos qui æternaliter excluduntur a regno Dei, hanc enim exclusionem æternam aliquorum a regno dari in Deo, fides aperte docet, cum constet dari in judicio Dei discretionem quorundam quos salvat, aliorum quos damnat, sicut ad Rom. II, dicitur: *Qui*